

Tämä muistio liittyy Kainuun 1. vaihemaakuntakaavan valmisteluun. Muistioon on kirjattu ryhmähaastatteluisia 23.4.2009 ja 24.4.2009 esille tulleita aiheita. Varsinaiset kaavaluonnoksen vaikutusten arvioinnit sisältyvät myöhemmin laadittavaan erilliseen raporttiin.

KAINUUN 1. VAIHEMAAKUNTAKAAVAN LUONNOSVAIHEEN VAIKUTUSTEN ARVIOINTI

ASUKKAIDEN JA KYLÄYHDISTYSTEN RYHMÄHAASTATTELUT 23-24.4.2009 VUOKATIN URHEILUOPISTO

Vuokatin urheiluopistolla järjestettiin ryhmähaastatteluja torstaina 23.4.2009 kahdelle asukasryhmälle kello 18 ja yhdelle kyläyhdistysryhmälle kello 17, sekä perjantaina 24.4.2009 kahdelle asukasryhmälle kello 17 lähtien. Asukastilaisuudet alkoivat molempina iltoina noin 45 minuutin pituisella yhteisellä alustuksella. Konsultit myös esittelivät maakuntakaavoituksen lähtökohtia. Sen jälkeen suoritettiin ryhmähaastattelut 6-8 hengen ryhmissä. Asukkaita osallistui kaikkiaan 29 kyläyhdistysten edustajia 10. Asukkaista kymmentä kosketti vaihtoehto 2, kahtakymmentä koski vaihtoehto 1, joten yhtä henkilöä kosketti molemmat vaihtoehdot.

Tilaisuudet järjesti Sito Oy. Puolustusvoimien alustuksen piti Kainuun Prikaatin edustaja. Hän myös vastasi alustuksen jälkeen esitettyihin kysymyksiin, ennen poistumistaan varsinaisen ryhmähaastattelun ajaksi.

Haastattelujen tarkoituksena oli kertoa lyhyesti Kainuun 1. vaihekaavan valmistelusta ja siihen liittyvästä vaikutusten arvioinnista sekä keskustella kutsuttuja kiinnostavista asioista. Haastattelujen tulokset esitetään tässä muistiossa anonymisti. Tarkoituksena on ollut kirjata tietoja sekä eri näkökantoja haastatteluissa esille nousevista ampumaharjoitusalueisiin liittyvistä kysymyksistä. Työ tehtiin ihmisiin ja elinympäristöön sekä muihin maankäyttö- ja rakennuslain tarkoittamiin asioihin kohdistuvien vaikutusten arvioimiseksi. Tulokset eivät kata kaikkien osallisten mielipiteitä, eikä niiden voida ajatella olevan tilastollisesti edustavia.

Ryhmähaastatteluihin osallistuneet yhdistykset on esitetty liitteessä 1.

Ryhmähaastatteluissa esille tulleen lisäksi muistiossa on huomioitu haastattelun yhteydessä luovutettu kirjelmä sekä pian haastatteluiden jälkeen lähetetty täydentävä sähköposti ja yhteydenotto puhelimitse.

1 NYKYTILANNE VUOSANGAN AMPUMA- JA HARJOITUSALUEELLA

1.1 Melu ja värinä

Ampumisen melu-, värinä- ja paineaaltohaitat

- Esitettiin mielipide, että tykistöammuntojen alettua harjoitustoiminnan melu- ja värinähaitat lisääntyivät merkittävästi.
- 2000-luvulla tykistötoiminta lisääntyi merkittävästi.
- Ammuntojen aikana aivan Vuosangan alueen vieressä asuvien kotona (Ylä-Vieksissä) tärähtelee, astiat helistelevät, kukkaruukut ovat tippuilleet ikkunalaudalta.
- Esitettiin pelko, että jos vauva olisi ammuntojen aikana ulkona vaunuissa nukkumassa tai joku olisi hevosella liikkeellä, voisi käydä hullusti.

Tämä muistio liittyy Kainuun 1. vaihemaakuntakaavan valmisteluun. Muistioon on kirjattu ryhmähaastatteluisissa 23.4.2009 ja 24.4.2009 esille tulleita aiheita. Varsinaiset kaavaluonnoksen vaikutusten arvioinnit sisältyvät myöhemmin laadittavaan erilliseen raporttiin.

- Lehmät ja lampaat sekä muut kotieläimet säikkyvät ja hädissään pakenevat tykinlaukauksien johdosta. Myös koirat kärsivät melusta ja tärinästä.
- Esimerkkinä melun leviämisestä mainittiin, että myös toisella puolella Kellojärveä on mahdollista kuunnella tykistöammuntoja ja laskea sekunteina ampumisesta osumiseen, kuunnella suhinaa, panna merkillle ammunnan pituus. Paineaalto tuntuu ikkunoissa jälkeinpäin.
- Ammuttaessa on nähty esim. kuinka vesi "kiehuu" lammessa tärinän vaikutuksesta.
- Hiisijärvelle melu kuuluu voimakkaasti ja oletettiin, että se voi lisääntyä (jos uusi tuliasema perustetaan laajennusalueelle).
- Jopa 10 km päässä (ampuma- ja harjoitusalueen rajasta) kuuluu jytinää.
- Edellisen kerran voimakasta tykistötoimintaa havaittiin tammikuussa 2009 (oli kova jyske).
- Yhteislaukauksissa syntyy valtava ääni, kun 8 tykkiä laukaistaan yhdessä
- Melun todettiin haittaavan myös loma-asukkaita.
- Räjätyspaikan räjähdys aiheuttaa suurta meluhaittaa. Räjätyspaikan ja tykistöammuntojen meluhaittaa ei voi verrata keskenään, koska ne ovat erityyppisiä.
- Hiisijärvellä mökin omistama kommentoi, että sinne kuuluu melua kesällä.

Meluhaittojen ja puolustusvoimien tehtävän merkityksen vertailua

- Esitettiin mielipide, että tykistön melu ei ole ollut liian kovaa suhteessa harjoittelun merkitykseen. Kuitenkin haitat tulee kuitenkin korvata täysimääräisenä.

Melun ja sen häiritsevyyden vuodenaikaisvaihtelu ja mittauksiin kohdistuva kritiikki

- Vuodenajalla on merkitystä häiritsevyyteen. Kesällä ammunnat äänet kuuluvat paremmin kuin talvella.
- Syyspakkasilla ikkunat ritisevät voimakkaasti ja melkein hajoavat, kun ammutaan. Yhdelle alueelle on suora yhteys ammunnoista, ei suojaavaa metsää tms. välissä.
- Melumittaukset (Vuosangan meluselvitys) on tehty puiden ollessa lumisia ja tuulensuunta poispäin asutuksesta.

Vuosangan sopimattomuus ampumarajoituksiin ja harjoitustoiminnan mielekkyys

- Tuliasemien sijoittaminen toisin ei auta. Vuosangan alue ei sovi tykistöammuntaan lainkaan.
- Esitettiin mielipide että tykkien käyttö ja tykistöharjoitukset ovat kyseenalaisia. Tykkejä käytetään Suomessa vain sotahulluuden vuoksi ja niistä ei olisi sodassa hyötyä. Aiheutettu haitta on turhaa.

1.2 Omaisuus ja yksityisyys

1.2.1 Rakentamismahdollisuudet

Rakennusluvan myöntämisen edellytykset ja lupakäsittelyn hitaus

- Haettaessa rakennuslupaa alueen lähelle, kunta pyytää asiassa lausunnon puolustusvoimilta. Luparatkaisujen saaminen edellyttää asian edistämiseksi useita yhteydenottoja lupaviranomaiseen. Lausuntojen saaminen voi kestää kauan, "aina on lyötävä viimeinen nyrkki pöytään". Rakennusluvan saaminen on vaikeutunut ja tulee todennäköisesti vaikeutumaan. Jotkin asukkaat arvioivat uuden rakennusluvan saamisen epätodennäköiseksi.
- Rehusillon rakentamiseksi tarvitaan toimenpidelupa. Tätä varten tarvitaan lausunto prikaatilta, lausunnon käsittely voi "maata prikaatin pöytälaatikossa" pitkään.
- Melualueella asuinrakennukseen saatetaan edellyttää ikkunoiden tai rakenteiden normaalia suurempaa meluneristävyttä, joka on kustannuskysymys.

Epävarmuus rakennusten ja kiinteistöjen tulevaisuudesta

Tämä muistio liittyy Kainuun 1. vaihemaakuntakaavan valmisteluun. Muistioon on kirjattu ryhmähaastatteluisissa 23.4.2009 ja 24.4.2009 esille tulleita aiheita. Varsinaiset kaavaluonnoksen vaikutusten arvioinnit sisältyvät myöhemmin laadittavaan erilliseen raporttiin.

- Tilat ovat usein sukutiloja, joita on kehitetty omalla työllä ja rahalla vuosien saatossa, joihin on vahva rahalla mittaamaton tunneside ja joihin liittyy toive siitä että tulevat sukupolvet voivat kehittää tilaa eteenpäin. Rakennusoikeutta rajoittava lausuntomenettely ja laajennussuunnitelmien aiheuttava epävarmuus on merkittävä haitta.
- Osa tiloista, joiden rakennusoikeutta näin rajoitetaan, on rintamamiestiloja.
- Tapauksessa Rovajärvellä vakuutus ei korvannut vahingon johdosta palanutta kesämökkiä (ennen rakennuslain voimaantuloa rakennettu / ei rakennusoikeutta). Vakuutusyhtiön mielestä Puolustusvoimien on korvattava, mutta Puolustusvoimat ei korvaa. Asia on mennyt oikeuskäsittelyyn.

1.2.2 Kiinteistöjen arvo

- Kiinteistöjen arvo on laskenut Vuosangan ampuma- ja harjoitusalueen lähellä. Myyvien on ollut vaikea löytää ostajia.
- Vuosanka -uhalla on suunnaton vaikutus ihmisten tonttien arvoon.
- Kaikki eivät ymmärrä kiinteistöjen arvon laskun merkitystä.
- UPM kauppa Kellojärven rannalla tontteja. Eivät mene kaupaksi, koska Vuosanka lähellä.
- Paikalliset asukkaat ja muut omistavat rantatontteja, joiden arvo on laskenut (rannalla ei ole arvoa, jos ei saa rakentaa).

1.2.3 Alueiden ja kiinteistöjen lunastukset

- Lunastuksissa hinta on tietty ja se on liian alhainen. Lunastuksia ei hoida Prikaatin henkilökunta, jonka kanssa alustavasti on sovittu lunastuksesta, vaan asiaan erikoistunut toinen henkilö joka ei ole yhtä neuvotteluhaluinen.
- Aiemmin tehdyissä pakkolunastuksissa on maksettu vain 5 – 15 % täydestä hinnasta.
- Hinnan on muodostuttava niin että rahalla voi ostaa vastaavaa.
- Sukutilan arvo on sellainen että vaikka joku alueelle muuttanut myysi, sukutilan asukas joka on omalla työllä rakentanut, ei myysi.

1.2.4 Yksityisyys

Toiminta pihapiireissä tai asutuksen lähellä

- Harhaantumista yksityispihoille ja –maille, suunnistusneuvojen kyselyä sekä roskaamista (hylsyjä) yksityismailla on selitetty sillä, ettei ole ollut käytössä ajantasaisia karttoja sekä sillä, ettei tiedetty että alueella asutaan.
- Harjoituksia on pidetty aivan kotipihojen tuntumassa, minkä lapset ovat voineet tulkita sodaksi
- Moottorikelkat tulevat talvisin yksityismaille.
- Kesällä 2007 4000 miehen suurharjoituksen aikana henkilökuntaa tuli pihaille, esim. Pääjärven mökkialueilla. Tulivat Kyntölän tilan mökkirantaan ruokailemaan ja uimaan.
- Erityisesti aiemmin Prikaatin henkilökuntaa on liikkunut ja viettänyt aikaa omavaltaisesti asukkaiden yksityisillä ja pihamailla, jopa heinäladossa sekä jättäneet jälkeensä jopa räjähteitä (tapahtuma on mielessä, vaikkakin siitä on aikaa jo vuosia).
- Joskus on kuljettu pihojen läpi yölläkin (tästä asiasta on valitettu, tilanne on parantunut).

Vahingot puutarhan- ja metsänhoidolle

- Kerran menivät kasvimaan yli, mutta myöhemmin pyysivät anteeksi.
- Taimikoiden yli on ajettu armeijan kulkuneuvoilla.

1.3 Tiestö, liikenne ja liikkuminen

Liikenne ampuma- ja taisteluharjoitusalueen lähialueella

- Liikennettä on harjoitusten aikana paljon, erityisesti harjoitusten alkuvaiheessa ja lopussa

Tämä muistio liittyy Kainuun 1. vaihemaakuntakaavan valmisteluun. Muistioon on kirjattu ryhmähaastatteluisissa 23.4.2009 ja 24.4.2009 esille tulleita aiheita. Varsinaiset kaavaluonnoksen vaikutusten arvioinnit sisältyvät myöhemmin laadittavaan erilliseen raporttiin.

- Henkilökuntaa kulkee tieosuuskuntien teillä ja yksityisteillä, teitä rikkoontuu ja niitä ei korjata ajoissa.
- Liikenteen suurimmat haitat ajoittuvat asukkaiden kannalta kiireisimpään aikaan.
- Viljelijöitä harmittaa erityisesti, että osakasteita käytetään harjoituksiin keväällä pahimman kelirikon aikaan, kun pitäisi päästä pelloille toukotoihin. Tiet ovat rikki ja niitä ei ajoissa korjata tai saada korjattua.
- Kelloperästä Viitavaaraan johtava tiestö rikkoontuu ja sitä ei laiteta ajoissa kuntoon.
- Esimerkiksi Honkivaarantietä käytetään 5 km matkalta ja 24-27.4.2009 harjoitusten aikana se rikkoontui (valokuvia lähetetty Sitolle). Urakoitsija kävi yrittämässä korjaamista, mutta tie on niin pehmeä että sepeliä ei pääse kunnolla levittämään ennen kuin tie on kuivunut. Viikolla 20 olisi päästävää peltotoihin, sinne pääsee traktorilla, mutta se on hidasta ja hyvin epätasaista. Osakastiella on noin 10 osakasta, muut ovat metsänomistajia tai loma-kiinteistön omistajia.
- Osakkaat joutuvat joskus omalla kustannuksellaan korjaamaan yksityisteitä (??)
- Kelirikkoaikana ajetaan raskailla ajoneuvoilla, esimerkiksi 24.4.2009 rekalla Honkivaarantiellä. Puutavaraakaan ei ajeta kelirikko aikaan – miksi raskailla ajoneuvoilla?
- Kun tie on särkynyt (keväällä), murskeen pitäisi tulla heti. Yleensä tulee vasta syksyllä.

Puomit

- Puomit ovat aiheuttaneet erilaisia ongelmia.
- Erään ampumaradan alueelle on rasettie, jolle puolustusvoimat on laittanut puomin, eikä ole vielä poistanut sitä.

Liikkuminen päätiestöllä

- Päätiestöllä kolonnat aiheuttavat viivästystä ja huonontavat alueen imagoa.
- Liikkuminen teillä voi olla vaikeaa joukkueiden kulkemisen aikana, mutta kauppoihin on pääsyt.
- Kun joukot kulkevat, ei pääse ohittamaan, on mentävä jonon vauhtia.

Yhteistyö Puolustusvoimien kanssa

- Pientä yhteistyötä on ollut puolustusvoimien kanssa, esim. EU:n rahalla on rakennettu tie ja silta.

1.4 Yhteydensaannin, tiedon saannin ja korjausten/korvausten vireillepanon rasite

- Puolustusvoimat ei tule oma-aloitteisesti kertomaan aiheuttamistaan vaurioista (esimerkiksi tiestön vaurioituminen).
- On nurinkurista että asukkaiden on aktiivisesti seurattava prikaatin ilmoituksia harjoituksista radiossa, ilmoitustaululla ja lehdessä. Ilmoitukset tulisi toimittaa suoraan postilaatikkoon.
- Asukkaiden vapaa-aikaa ja energiaa kuluu yhteyden saamiseen Prikaatiin silloin kun harjoitusten ja muun toiminnan aikana aiheutuu vahinkoja ja kohtuutonta haittaa jotka pitäisi saada korjattua ja lievennettyä (esim. harvinaisen suuri räjäytys, rikkoontuneet tiet, yksityisellä alueella liikkuva harhaantunut henkilökunta, puomin taakse jääminen).
- Usein ei ole saatu yhteyttä tai asukasta on ohjailtu eri henkilöille.
- On kohtuutonta, että prikaatin työntekijät saavat palkkaa työajastaan, mutta asukkaat joutuvat käyttämään paljon vapaa-aikaa selvittääkseen vahinkoja ja perätäkseen oikeuksiaan.
- Prikaatin toimiessa alueella tulisi aina olla tavoitettavissa vastuhenkilö, johon saa nopeasti yhteyden silloin, kun jotakin sattuu. Vastuhenkilöksi on nimitettävä sellaisia jotka tietävät, mitä alueella tapahtuu ja miten eri tilanteissa on toimittava (vrt. Vuosangan johtosääntö).
- Esimerkiksi 020202-palvelun kautta Prikaatiin ei saa yhteyttä.
- Yleensä asioihin saadaan parannusta ja asiat selviävät vasta silloin, kun otetaan ylempiin tahoihin yhteyttä tai silloin, kun tehdään kantelu.

Tämä muistio liittyy Kainuun 1. vaihemaakuntakaavan valmisteluun. Muistioon on kirjattu ryhmähaastatteluisissa 23.4.2009 ja 24.4.2009 esille tulleita aiheita. Varsinaiset kaavaluonnoksen vaikutusten arvioinnit sisältyvät myöhemmin laadittavaan erilliseen raporttiin.

- Kun mökkiteitä ja yksityisteitä on rikkoontunut, puolustusvoimille on vaikea todistaa, että vahingot ovat aiheutuneet harjoitusten aikana. Tekijät on saatava kiinni itse teosta, ”jälkeenpäin syyllistä ei löydy”.
- Ampuma- ja harjoitustoiminta sekä suunnitelmat ja päätökset ovat aiheuttaneet huolta, pelkoa ja ahdistusta alueen elinkeinonharjoittajille, asukkaille ja maanomistajille
- Esimerkkinä aikaa ja vaivaa vaatineesta tapahtumasta mainittiin, että kesällä 2007 4000 miehen suurharjoituksissa henkilökuntaa tuli pihoille, esim. Pääjärven mökkialueilla. Tulivat esim. Kyntölän tilan mökkirantaan ruokailemaan ja uimaan. Tässä yhteydessä pilattiin tontin salaojitus Terra –ajoneuvoilla, aiheutui monen tuhannen euron vahingot. Isäntä valitti tästä prikaatille mutta paikalle tulleet edustajat epäilivät sitä että heidän Terransa olisi ne aiheuttanut. Pyydettiin laskelma vahingoista jonka isäntä toimitti. Kuukaudessa ei tapahtunut mitään. Kun isäntä kyseli asiasta, ihmeteltiin, että mikä kiire putkilla on. Kovan yrityksen jälkeen uudet putket rakennettiin pihaan. Korvausten saaminen vaatii paljon sinnikkyyttä. Jos vahinko olisi huomattu esim. 3 viikon päästä, ei korvauksia olisi saanut sillä puolustusvoimat monesti epäilee, että asukkaiden antamat tiedot vahingoista eivät pidä paikkaansa.

1.5 Virkistys, marjastus ja sienestys, metsästys ja loma-asuminen

- Vuosangan alueella harjoitetaan metsästystä, kalastusta, ulkoilua, marjastusta, sienestystä. Esimerkiksi lampialueella käydään pilkillä ja aluetta pidetään hyvänä marjastusalueena. Kivijärven ympärillä on retkeilyalue.
- Marjastamaan ei aina pääse marja-aikaan. Esimerkiksi ammunnat alkavat syksyllä juuri lakkojen poiminta-aikoina, jolloin ei pääse poimimaan lakkoja (tosin Vieksin Erän edustajan mukaan nykyisin ei ammuta lakka-aikana). Myös mustikoiden ja puolukoiden keruu jää, mutta lakat ovat tärkein marja.
- Myös kevään korvasieniaikaan on harjoitukset ja vaikea päästä poimimaan korvasieniä
- Haittaa marjastuksen kannalta on hiukan lievennetty parantamalla kesän aikaista harjoitusai-kataulua.
- Ammunnat vaikeuttavat metsästystä.
- Metsästyskoirat eivät osaa lukea, ne voivat eksyä ammunta-alueelle. Esimerkiksi kun metsästyskoira mennyt ampuma-alueelle, sitä ei ole päässyt hakemaan, koska ammuntoja ei ole koiran takia keskeytetty (vaikka olisi koirasta on ilmoitettu ja lupaa pyydetty).
- Hirvestysaikaan on asukkaille tullut lappu kehoituksella välttää luotiaseella ampumista.
- Mm. Hiisijärven metsästysseura käyttää aluetta. Hirvilupia on alueella ollut, nykyisten käytäntöjen mukaan on voitu metsästää.
- Kalastusta rajoitetaan ammunta-alueella.
- Ylä-Vieksissä on satoja loma-asukkaita.
- Hiisijärvellä mökin omistama kommentoi että sinne kuuluu melua kesällä.

1.6 Turvallisuus

- Päälliköiden on varmistettava suoja-alueiden kunnioittaminen nykyistä paremmin niin, etteivät alaiset koskaan ammu näillä alueilla.
- Tien yli on kerran viritetty miinoituksiin liittyviä lankoja yksityisten alueille eikä niistä ollut ilmoitettu.
- Pikkulapsille on vaaraa ajoneuvoista, jotka tulevat yksityismaille.
- Armeijan auton keulaan on kerran tullut ammus, mutta auto ei räjähtänyt. Ammus tuli 2 km syrjään maalialueesta (Tässä viitataan räjähtämättömään kranaattiin, kimmokkeeseen, joka osui alueen sisällä olevalla varikolla? olleeseen ajoneuvoon).
- Asukas luonnehti tykistöammuntoja haja-ammunnaksi.

Tämä muistio liittyy Kainuun 1. vaihemaakuntakaavan valmisteluun. Muistioon on kirjattu ryhmähaastatteluisissa 23.4.2009 ja 24.4.2009 esille tulleita aiheita. Varsinaiset kaavaluonnoksen vaikutusten arvioinnit sisältyvät myöhemmin laadittavaan erilliseen raporttiin.

1.7 Puolustusvoimien toimintatapa

- Prikaatin toimintatapa ja mentaliteetti on väärä. On välinpitämättömyyttä, viivyttelyä korjausten kanssa, heikkoa tiedottamista ja asukkaiden syyllistämistä. Koulutusta on muutettava niin että toimintatapaan ja asenteeseen tulee muutos.
- Laajennuksen suunnittelun alkuvaiheen huono hoitaminen nostatti asukkaita takajaloilleen (asukkaita ei ole kuultu eikä informoitu ollenkaan). Lähtökohta on ollut väärä.
- Tykistöammuntojen aloittamisesta Vuosangassa ei tiedotettu ja oltu vuorovaikutuksessa tarpeeksi.
- On epäselvää ja dokumentoimatonta, missä vaiheessa Vuosangan alueen status on muuttunut harjoitusalueesta ampuma- ja harjoitusalueeksi. 2000-luvulla tykistötoiminta lisääntyi merkittävästi.
- Asukkailla ei ole mitään Puolustusvoimia vastaan sinällään.
- Syy laajennukseen on myös uusien komentajien halu kehittää uraansa laajentamalla aluetta.
- Komentajat vaihtuvat usein minkä myötä vastuunotto heikkenee ja alueen tuntemus on heikko
- Vuoden aikainen todellinen käyttöaika on suurempi kuin on esitetty, korkein laskettu määrä on 212.
- Tykistöammuntoja on enemmän kuin 11 päivää vuodessa. Viime syksynä oli monta kuukautta.
- Ammunnoista ilmoittavat laput eivät aina pidä paikkaansa (vrt. Vuosangan johtosääntö).
- Aito vuoropuhelu saatava aikaan, etteivät ihmiset turhaannu.
- Kritiikkiä kohdistui siihen, että Puolustusvoimien tehtäväkierto on nopeaa ja monesti vastuuhenkilöt eivät oikein osaa vastata esitettyihin kysymyksiin. Yleisötilaisuuksiin ynnä muihin on toisin kuin nyt tuotava myös sellaisia Puolustusvoimien edustajia, jotka osaavat vastata kysymyksiin.
- Hiisijärveläisiä ei kutsuttu henkilökohtaisesti ensimmäiseen maakuntakaavavaiheen yleisötilaisuuteen 3 vuotta sitten. Oli vain lehdessä ilmoitus. Sama koski myös muiden alueiden ihmisiä. Puolustusvoimat ei ottanut yhteyttä maanomistajiin + asukkaisiin, vaikka maakuntayhtymä niin oli pyytänyt.
- Tarkoituksellisesti herätetään ihmisissä epävarmuutta, jotta he lähtisivät ja möisivät talonsa
- Pitäisi tehdä YVA –menettely nykyisestä toiminnasta, jotta saadaan selville, soveltuuko armeijan toiminta Vuosangan alueelle.
- Prikaatilla ei vielä ole ampumalupaa tykistöammunnoille (Vuosangassako?)
- Puolustusvoimien rakentaessa kohdistusampumarataa, otettiin maa-aines montusta, jolla ei ollut enää voimassaolevaa maa-aineksen ottolupaa ja jonne oli jo tehty lopputarkastus. Työtä ei myöskään kilpailutettu julkisten hankintojen hankintalain mukaisesti.
- Epäiltiin, että alueelle on jo hakattu uusia tulipattereiden paikkoja jo ennen päätöstä laajentamisesta (on hakattu metsiä rajan läheisyydestä).
- On kysymys siitä, että Naton myötä Suomeen järjestellään Euroopan harjoitusalueita. Vieraat tulevat harjoittelemaan rypäleiseilla. Rypäleimiinöjen sirpalevaara on 5 km säteellä (?).

1.8 Luontovaikutukset

1.8.1 Luontoarvot

- Internetistä löytyvästä satelliittikuvasta, esimerkiksi 1X1 km kokoisesta osasta maaliialueelta huomaa, että yhtä lampirikasta aluetta on vaikea löytää muualta.
- Maaliialueella lammet vahingoittuvat. Vesilakia ei noudateta (ammutaan lammikoihin).
- Lampialue on otettava huomioon vaikutusten arvioinnissa.
- Tonkopuron yli ajetaan panssareilla ym. armeijan kulkuneuvoilla ja puro siten pilataan.

Tämä muistio liittyy Kainuun 1. vaihemaakuntakaavan valmisteluun. Muistioon on kirjattu ryhmähaastattelussa 23.4.2009 ja 24.4.2009 esille tulleita aiheita. Varsinaiset kaavaluonnoksen vaikutusten arvioinnit sisältyvät myöhemmin laadittavaan erilliseen raporttiin.

- Metsäkoneen kuljettajille korostetaan purojen ym. suojelua, mutta armeijan ei tarvitse näitä kunnioittaa.
- Jäkäläkankaat rikkoontuvat.
- Suojelluilla soilla näkyy reikiä, jotka ammuksat ovat tehneet.
- Luonnonsuojeluasiantuntijat eivät ole puuttuneet riittävästi ympäristöasioihin. Esimerkkinä Rimpisuo (suojelualueen rajalla).
- Suojelualueille ei saisi mennä, esim. Rimpisuolle, mutta armeija ajelee siellä moottorikelkalla. Eivätkö säännöt ja määräykset koske armeijaa?
- Raakkua on havaittu Lauttajoessa, Tonkopurossa.
- Kärsivätkö peurat melusta? Rovajärvellä esim. porot kärsivät paljon. Osan mielestä peurakan lasku on ammunta-alueen syytä, osan mielestä ei.
- Ammuntoja ei saa olla vasomisaikaan.
- Metsäpeuran vasominen on käynnissä nyt ampumarajoitusten aikana 25.-28.4.2009
- Metsäpeura on otettava huomioon vaikutusten arvioinnissa.
- Alueella on karhuja, susia, ahmoja yms. Osa epäili, että eivät pelkää ammuntoja.
- Armeijan on mahdollista hakata metsää vapaasti ilman valvontaa. Kerran hakattiin 3000 ha, mutta ei tehty alueelle jälkihoitosuunnitelmaa. Istutuksia alueelle ei ole tehty.
- Aluetta pitäisi käydä katsomassa sulan maan aikaan!
- Keväällä paljon valumavesiä lähtee liikkeelle. Nyt harjoitusten aikaan panokset lentävät lampiin, jotka ovat osa Oulujoen latvavesiä.
- Puolustusvoimien toiminta rasittaa luontoa myös alueen ulkopuolella.

1.8.2 Jätteet

- Metsästä löytyy harjoitusten jälkeen muovinauhoja (merkitsemiseen saa käyttää vain kuitunauhaa), tyhjiä pulloja, pressuja, purkkeja ja purnukoita.
- Armeija peittää jätteet lampiin, valokuvia siitä on.

1.9 Elinkeinot ja työllisyys

- Joillakin tiloilla on menossa sukupolven vaihdos, mutta yrityksen jatkaminen epäilyttää, kun ei ole varmuutta rakennuslupien saamisesta.
- Nuoret lähtevät alueelta, koska maanviljelyn ja karjatalouden jatkaminen on hyvin vaikeaa.
- Karjatalouden harjoittajat joutuvat laajentamaan tilaa, mutta miten voisivat tässä tilanteessa?
- Vuosangan ampuma- ja harjoitusalue on Koskenmäen kaupan kannalta tärkeä.
- Prikaati on imagon vuoksi ostanut Koskenmäen kaupasta enemmän tuotteita.
- Harjoitusaikana tuodaan suuri osa ruoasta ynnä muusta Kajaanista.
- Alueella on myös muuta koulutustoimintaa, sillä on ollut iso merkitys kaupalle.
- Yksi työmies ollut lähialueelta työllistettynä. Vieksissä ja Kuhmossa on Vuosangan ampuma- ja harjoitusalueeseen liittyen vain muutama työpaikka.
- Hyödyt ja haitat jakautuvat epätasaisesti. Haittojen tulisi olla Kajaanin kunnassa, jossa suurin osa hyödyistäkin on.
- Rakennusaikana myös muut alueet hyötyvät, eivät muulloin.
- Matkailuelinkeinolle on Puolustusvoimien toiminnasta haittaa

1.10 Maakuntakaavoitus ja vaikutusten arviointi - kritiikkiä

- Parhaiten on maakuntakaavoituksen aikaisemmista vaiheista saatu tietoa Ylä-Vieksin kyläyhdistyksen kotisivujen kautta.
- Kokonaismaakuntakaavavaiheessa olisi pitänyt tehdä vaihtoehtotarkastelu.
- Kysyttiin sitä, onko tällä vaikutusten arvioinnilla merkitystä suunnittelun lopputulokselle.
- Valinnat tekee maakuntavaltuusto.

Tämä muistio liittyy Kainuun 1. vaihemaakuntakaavan valmisteluun. Muistioon on kirjattu ryhmähaastatteluisissa 23.4.2009 ja 24.4.2009 esille tulleita aiheita. Varsinaiset kaavaluonnoksen vaikutusten arvioinnit sisältyvät myöhemmin laadittavaan erilliseen raporttiin.

- Haastattelutilaisuus olisi pitänyt järjestää myös päivällä, maatiloja ajatellen (ettei tarvitse palkata lomittajia).

1.11 Ilmavoimien toiminnan vaikutukset

(Ilmavoimien lentotoiminta ei liity Kainuun prikaatin toimintaan eikä kuulu vaikutusten arviointityöhön)

- Karjatilat kärsivät lentokoneiden viikoittaisesta melusta sillä eläimet villiintyvät siitä, juoksevat karkuun, loukkaantuvat.
- Eläimiä on sääntöjen mukaisesti pidettävä ulkotiloissa tiettyinä ajankohtina, mutta tämä on ongelmallista melun takia.
- Myös navetoissa eläimet saattavat vauhkoontua melusta.
- Hornetit lentävät usein ja paljon, myös yöaikana.
- Kilpelänvaaran alueen solamainen maastonmuoto vahvistaa melua huomattavasti lentokoneiden laskeutuessa.
- Eivätkö hornetit voisi lentää korkeammalla?
- Hornettilentoharjoitukset voisi korvata kokonaan simulaattorilla.
- Lennoista ei ilmoiteta radiossa tai lehdissä kuten prikaatin harjoituksista.
- Kaikki haastateltavat eivät pitäneet lentokoneiden melua liian kovana.

2 VAIHTOEHDON 1 VAIKUTUKSET VUOSANGAN AMPUMA- JA HARJOITUSALUEEN LÄHEISYYDESSÄ

2.1 Melu ja värinä

- Ammutaanko jatkossa vieläkin raskaammilla aseilla?
- Ei tulisi kasvattaa tykistön kokoa nykyisestä, isommat tulisi viedä Rovajärvelle.
- Nuasjärven ja Jormasjärven rannoilla on runsaasti loma-asuntoja, meluhaitat lisääntyisivät paljon laajenemisen myötä.
- Vuosangan ampuma- ja harjoitusalueen meluselvityksessä päästötiedot ja suuntaavuustiedot on lainattu toisilta aseilta
- Suuntaavuustiedot ovat ristiriidassa Niinisalon selvityksen kanssa
- Selvityksessä on väärä impulssimaisuuskorjaus
- Tykin itäpuolella on riski välittömälle kuulovauriolle (yli 160dB!)
- Tärinä- ja värinä-ääni on hyvin haitallista
- Tykin takana ääni on voimakkaampi kuin edessä. Tykin ammuntopaikasta 1200 m taaksepäin meluääni vielä yli 100 dB.
- Tehty Vuosangan meluselvitys on kelvoton. Siinä ei tehty arvioita luotettavuudesta, lähtöarvoja ei ole esitetty, virhetarkastelua ei ole tehty. Raportoinnin pitää olla selkeää, jotta kaikki ihmiset ymmärtävät. Päätöksentekoa ei voi perustaa raportin varaan.

2.2 Omaisuus ja yksityisyys

- Vuosangan laajennus vie liikaa arvokkaita yksityisiä maita
- Hiisijärven alueella (laajennussuunta) on paljon myös loma-asuntoja. Tonttien hinnat laskevat, jos ollenkaan saa myytyä.
- Jotkut ovat myyneet loma-asuntonsa mahdollisen laajenemisen takia ja joitain loma-asuntoja ei toteuteta sen pelossa että alue laajenee ja haitat siitä ovat suuria.
- Anttoselän alueelle olisi mahdollista tehdä virkistyskäyttöön rakennuksia, mutta sitä ei kannata tehdä koska on riski, että alue laajenee.

Tämä muistio liittyy Kainuun 1. vaihemaakuntakaavan valmisteluun. Muistioon on kirjattu ryhmähaastatteluisissa 23.4.2009 ja 24.4.2009 esille tulleita aiheita. Varsinaiset kaavaluonnoksen vaikutusten arvioinnit sisältyvät myöhemmin laadittavaan erilliseen raporttiin.

2.3 Virkistys, poiminta, metsästys ja loma-asuminen

- Laajennus vaikeuttaa marjastusta entisestään.
- Kivijärven ympärillä on virkistysreitti.
- Muiden muassa Hiisijärven metsästysseura käyttää aluetta metsästykseseen. Hirvilupia on alueelle ollut, nykyisten käytäntöjen mukaan on voitu vielä metsästyä. Laajeneminen voi vaikeuttaa metsästystä.
- Vaikutusten arvioinnissa on otettava huomioon myös kuntalaisten metsästysoikeus valtion mailla.

2.4 Luontovaikutukset

- Vuosangan laajennusalue on osittain Natura-aluetta ja pohjavesialuetta.
- Alueen luontokohteet pitäisi tutkia kunnolla.

2.5 Muita vaikutuksia

- Taloudellisia vaikutuksia tulisi arvioida, varuskunnan taloudelliset hyödyt jäävät nykyisellään Kajaaniin ja haitat Vuosankaan.
- Jos Vuosangan alueen laajentamiselle annetaan periksi nyt, siitä ei seuraa hyvää jatkossa. Laajeneminen ei ehkä koskaan lopu.
- Jos laajennetaan, on se katastrofi koko kylälle (Ylä-Vieksi).
- Ei tulisi laajentaa itärajan suuntaan, Venäjä on Venäjä.
- Kuljetukset voivat lisääntyä laajentamisen myötä.
- Haitta lisääntyisi selkeästi.
- Paikallisten turvallisuus ei tule lisääntymään laajenemisen myötä.

3 NYKYTILANNE KASSUNKURUN HARJOITUSALUEEN LÄHEISYYDESSÄ SEKÄ VAIHTOEHDON 2 MUKAISELLA LAAJENNUSALUEELLA

3.1 Melu ja värinä

- Nykyisen Kassunkurun ampuma- ja harjoitusalueen lähellä asuvista asukkaista osa kertoi että on tottunut toimintaan, joskaan ei altistu tykistöammuntojen melulle.
- Toisten mielestä Kassunkurun ampuma-alue vaikuttaa jo nyt Lehtovaaran asuinviihtyisyyteen, melu vaikeuttaa jopa nukkumista. Melu on alkanut kuulua entistä kauemmaksi.
- Kassunkurun alueelta kuuluu jatkuvasti Kontinjokeen ampumaradan melua
- Melua tulisi jo nykytilanteessa mitata Lehtovaaran alueelta.
- Alueella toimii lentovoimien alue, joka aiheuttaa melua. Jo nyt Kassunkurun alueella on paljon melua mm. korkeuseroista johtuen, vaikka aseet joilla ammutaan ovat kevyempiä.
- Alueella tehdään matalalentoharjoituksia mutta tilanne on hieman parantunut. Liikennelento-koneiden aiheuttama haitta on pienempi.

3.2 Tiestö, liikenne ja liikkuminen

- Lehtovaarassa on tutka-asema, jonka vuoksi puolustusvoimat liikkuu alueella.
- Kontinjärventie on osuuskunnan ylläpitämä. Puolustusvoimat on tien osakkaana ja käyttää sitä jonkin verran. Puolustusvoimat on luvannut osallistua tien kunnostamiseen osuusmaksujen lisäksi omista vahingoistaan, mutta käytännössä Puolustusvoimien järjestämä teiden kunnostus on laadultaan heikkoa. Mikäli puolustusvoimat lunastaa alueita Vaihtoehto 2:n mahdollisesti toteutuessa, tällä kunnostuksen laadulla ei liene muiden osakkaiden kannalta enää merkitystä.
- Kassunkurun nykyisen alueen lähellä oleva asukas sanoi että vaikka ovat ajaneet koko viikon kodin lähistöllä, se ei ole haitannut.

Tämä muistio liittyy Kainuun 1. vaihemaakuntakaavan valmisteluun. Muistioon on kirjattu ryhmähaastatteluisa 23.4.2009 ja 24.4.2009 esille tulleita aiheita. Varsinaiset kaavaluonnoksen vaikutusten arvioinnit sisältyvät myöhemmin laadittavaan erilliseen raporttiin.

- Kassunkurun nykyisen alueen asukas totesi että on sopeuduttava liikenteeseen.
- Kun varusmiehet kävelevät tietä pitkin kantamukset selässä se ei haittaa, vaikka ohi ajaminen voi olla vaikeaa.

3.3 Yhteydenpidon ja tiedon vaihdon vaikeudet sekä korjausten/korvausten vireillepano

- Nykyisen Kassunkurun ampuma- ja harjoitusalueen lähellä asuvista asukkaista osa kertoi että ei voi moittia Puolustusvoimien toimintaa esimerkiksi vahinkojen korjaamisen suhteen.

3.4 Virkistys ja luonnonvarojen käyttö

- Kassunkurun laajennusalueella kuljetaan marjastamassa. Kuusikkoja on kaadettu paljon ja siksi alueella tulee olemaan paljon vadelmia.
- Alueella on metsästysporukoita.
- Kaupunkilaiset käyttävät Kassunkurun laajennusaluetta, siellä on paljon kulkureittejä joilla esimerkiksi pyöräillään paljon.
- Ruuhijärvi nykyisellä puolustusvoimien alueella Kassunkurussa on virkistysalue.
- Alueella on monimuotoista lehtomaista ympäristöä
- Alueen tuntumassa on Ruuhijärvi, joka on kaupunkilaisten suosima virkistysalue sekä Haukijärvi, jossa on kehitetty mm. uimarantaa.
- Alueella harrastetaan suunnistusta (mm. iltarastit).
- Oulujärvi-ralli

3.5 Turvallisuus

- Kassunkurun laajennusalueen asukas on yleisellä tiellä lähistöllä ollut tilanteessa, jossa häntä tähdättiin kiväärillä.

3.6 Luontovaikutukset

- Kassunkurun laajennusalueella on karhuja, susia, liito-oravia, hirviä, kauriita, metsä-peuroja.
- Metsähakkuut ovat jättäneet jälkensä, mutta alueella on paljon arvokkaita alueita.
- Natura-alueet Kassunkurun laajennusalueella ovat UPM:n maata.
- Alueella on pohjavesialuetta, isoja lampia sekä Sotkamon kolmanneksi korkein vaara.

3.7 Muuta

- Kassunkurun alueen asukkaat saivat tietää hankkeesta ja vaihtoehto 2:sta ensimmäisen kerran, kun kutsu ryhmähaastatteluun tuli.
- Miksi tutka-alue on rajattu pois Vaihtoehto 2-alueesta, kun se on armeijan toimintaa?

4 VAIHTOEHDON 2 VAIKUTUKSET LAAJENNUSALUEELLA JA SEN LÄHEISYYDESSÄ

4.1 Melu ja värinä

- Tulasemat olisivat Kassunkurun vaihtoehdossa lähellä kaupunkia (Laajakangas, Kylmä, Palokangas ym.), aiheutuisi meluhaittoja monille.
- Kassunkurun alueelta kuuluu jatkuvasti Kontinjokeen ampumaradan melua ja mikäli aluetta laajennetaan siihen suuntaan ja tuotaisiin raskaiden aseiden tulasemia lähimaastoon, tulisi metelistä sietämätöntä. Kontinjärvientien ylimääräisestä liikenteestä tulisi muiden haittojen lisäksi haitallista meteliä.
- Melu kohdistuu myös loma-asumiseen. Melu tulisi voimakkaasti lisääntymään.
- Mikä olisi Kassunkurun laajennusalueen melun vaikutus Vuokatin virkistyskäytölle?

Tämä muistio liittyy Kainuun 1. vaihemaakuntakaavan valmisteluun. Muistioon on kirjattu ryhmähaastattelussa 23.4.2009 ja 24.4.2009 esille tulleita aiheita. Varsinaiset kaavaluonnoksen vaikutusten arvioinnit sisältyvät myöhemmin laadittavaan erilliseen raporttiin.

4.2 Omaisuus ja yksityisyys

- Kassunkurun laajennusalueella monet menettäisivät kaiken rakentamansa sekä maanomistajat maansa. Esimerkiksi Kontinjoella on tiheä asutus.
- Ihmisten on lähdeittävä monisatavuotiselta kotipaikaltaan.
- Kassunkurun laajennusalueella väestö kaksinkertaistuu kesällä (loma-asukkaat), vaikutukset koskevat myös loma-asukkaita.
- 4 perhettä on juuri rakentanut kodit Vaihtoehdon 2 laajennusalueelle Kontinjokeen. Perheissä on pieniä lapsia. Talot ovat juuri Kajaanin puolella Sotkamon ja Kajaanin rajaa joten vaihtoehdossa 2 nämä talot jäisivät juuri alueen sisäpuolelle.
- Lähellä sijaitseva harjoitusalue laskisi kiinteistön arvoa koska kukaan ei halua muuttaa ampumaradan viereen.

4.3 Tiestö, liikenne ja liikkuminen

- Ampumarataliikenne ja lapset saman tien varrella on vaarallinen yhdistelmä - varusmiespalveluksen aikana nuoria miehiä eivät turvallisuusasiat kiinnosta, erityisesti jos kyseessä on päivästä toiseen ajettava ampumaradan tie ja kyydissä on alokkaita, joille pitää tehdä kyyti epä-mukavaksi (antaa lavasikaa).
- Alueen tiestöt eivät tule kestävään kasvavaa liikennettä.
- Liikennettä ei ole vielä arvioitu.
- Työmatkaliikenne on alueen rajan tuntumassa lisääntynyt Talvivaaran kaivoksen vuoksi.
- Jos Kassunkuru toteutuu, se haittaa satojen Kajaanissa työssä käyvien työmatkaa.
- Uusi kevyen liikenteen väylä jäisi alueen sisälle

4.4 Virkistys, poiminta, metsästyks ja loma-asuminen

- Ruuhijärvellä nykyisellä puolustusvoimien alueella Kassunkurussa on virkistysalue, jonka toiminta kuihtuisi kokoon laajennusalueen myötä.

4.5 Luontovaikutukset

- Roskaaminen on jo nykyisin haitta, entä jatkossa?

4.6 Elinkeinot ja työllisyys

- Kontinjoella on vuonna 2004 perustettu Fordellin talli
- Jos Vuosangan ampuma- ja harjoitusalueen toiminta loppuisi, voisi se luoda uutta toimintaa, esimerkiksi matkailua liittyen luontokohteisiin joita alueella on ollut (näiden katsottiin pilaantuneen Puolustusvoimien toiminnan takia). Uudet elinkeinot toisivat luultavasti enemmän verotuloja Kuhmon kaupungille kuin nykyinen ampuma- ja harjoitusalue.
- Kuhmoon halutaan virkistystoimintaa ja alueella olisi valmiita rakennuksia virkistyskäytön toimintaan. Rakennukset eivät välttämättä menisi hukkaan.

4.7 Muita asioita

- Kassunkurun alueen ja lähialueen paikalla olijat vastustavat VE2:n mukaista ratkaisua.
- Vaihtoehdon 2 mukainen laajennusalue on osittain yhteneväinen uraanivyöhykkeen kanssa. Epäterveellistä pölyä voisi nousta ilmaan ampuma- ja harjoitustoiminnan myötä?
- Läheisyyttä prikaatiin on pidetty Vuosangan etuna suhteessa Rovajärveen, mutta tämä etu on vieläkin suurempi vaihtoehdossa 2, jossa toimintakustannukset olisivat nykyistä pienempiä.
- Vuosangan alueelle on rakennettu miljoonien eurojen edestä, olisi tuhlausta olisi purkaa jo rakennettua.
- Talvivaaran kaivosalue olisi toiminnan loputtua hyvä harjoittelualue.
- Vuosangasta luopuminen olisi puolustusvoimille halvin vaihtoehto.

Tämä muistio liittyy Kainuun 1. vaihemaakuntakaavan valmisteluun. Muistioon on kirjattu ryhmähaastatteluisissa 23.4.2009 ja 24.4.2009 esille tulleita aiheita. Varsinaiset kaavaluonnoksen vaikutusten arvioinnit sisältyvät myöhemmin laadittavaan erilliseen raporttiin.

- Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaisen tiiviin yhdyskuntarakenteen kannalta Kassunkuru on parempi vaihtoehto.
- Ei olisi pitänyt alun perin perustaa ampuma- ja harjoitusaluetta Vuosankaan.

5 MUITA VAIHTOEHTOJA

- Rovajärven alue olisi tarpeeksi suuri kaikille harjoituksille, sitä tulisi käyttää enemmän, raskaimmat ammunnat olisi siirrettävä sinne.
- Kuljetuskustannuksista ei kaikissa tilanteissa välitetä, esimerkiksi Sodankylästä asti tullaan nykytilanteessa Vuosangan alueelle harjoittelemaan.
- Vuosangan 20 vuoden takaiset toiminta- sekä alueen rajaukset olisivat hyväksyttävät. Aluetta on pienennettävä nykyisestä.
- Muualta Suomesta on mahdollista löytää tarpeeksi yhtenäistä valtion maata ampuma- ja harjoitusalueelle.
- Olisi hyvä siirtää koko armeija-alue kauemmaksi kaupungista, rauhallisemmille alueille.
- Vaihtoehtoista laajennusaluetta esitettiin nykyisen VE2 mukaisen laajennusalueen lounaispuolella, Kokkolantieltä etelään, jossa on vain vähän asukkaita.
- Kyläyhdistysryhmässä esitettiin laajennusta Talvivaaran eteläpuolelle.
- Vuosangan alue pitäisi lakkauttaa.
- Miksi Suomeen tarvitaan Euroopan suurin harjoittelualue?
- Mikään seikka ei puolla laajennusta Suomen oloissa.
- Kysyttiin, edellyttävätkö pitkän aikavälin varusmiesmäärät todella laajennusta?
- Kysyttiin, onko kenttätykin käytön harjoittelu simulaattorilla mahdollista (Puolustusvoimilla on mm. ilmantorjuntatykkisimulaattori).